

MİLLÎ DOKÜMANTASYON MERKEZİ İHTİYACI*

Vahit ÇAKMAK**

Tüm dünya milletlerince önemi kavranmış ve kültürel hizmet alanında yepyeni bir hizmet kuruluşu olarak ittifakla kabul edilmiş, hemen hemen dünya milletlerinin yarısından fazlasında da, Millî Kütüphane ve Millî Arşiv İdaresi'nden sonra üçüncü bir kültürel hizmet kuruluşu olarak yerini almış bulunan söz konusu merkez Türkiye'de de kendini ziyadesi ile hissettirir hale gelmiştir.

Şimdi, insanın aklına gelen bir kaç soru var; bu konu ile ilgili ... Nedir bu «Millî Dokümantasyon Merkezi? Doküman Nedir, Dokümantasyon Nedir? Doküman ve Dokümantasyon kavramı, yepyeni bir şey değil. Kütüphanecilik hizmet alanında bilinen terimler ve yerine göre verilen hizmetlerde bu da var. Oyleyse, şimdi kütüphanecilik hizmet alanının dışında böyle bir merkez ihtiyacının sebebi nedir? Bu tür soruların cevabını, «doküman» ve «dokümantasyon» kavramlarının tanımını vererek aramak daha yerinde olur sanıyorum.

DOKÜMANIN TANIMI :

Doküman kelimesi sözlük anlamında «Belge» yada vesika demek. Ancak kütüphanecilik meslek alanında geniş anlamı ile Doküman : «Kitapda dahil tek yaprakdan ibaret evraka, ne kadar malzeme varsa tümünün genel adıdır.» şeklinde söylemiş olalım ve bu tanımı, konumuzun ilerleyen bölümlerinde daha belirli bir şekilde açıklığa kavuşturmak üzere dokümantasyonun tanımına geçelim.

DOKÜMANTASYON'UN TARİFİ :

Belçikalı Henri La Fontaine'e göre dokümantasyon «Kitap da dahil kültürel malzeme yani doküman hakkında bilgi toplama ve bunları rasyonel bir biçimde organize etme» demektir.

Gene Belçikalı Paul Otlet'ye göre : «dokümantasyon, dokümanı, yazarın kaleminden çıktığı andan, okuyucunun veya bilgi edinenin dimağına girene kadar takip eder.» Miğdenin faydalı bir besini iyi hazmedebilmesi için,

(*) 21. Kütüphane Haftası dolayısıyla verilen konferans.

(**) T. C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Başuzmanı

çenenin onu iyice çiğnemesi gereklidir. Burada gıdayı «doküman» miğdeyi «okuyucunun dimağı», çeneyi de dokümantasyon hizmeti olarak düşünürsek, dokümantasyon hizmetinin önemi kendiliğinden ortaya çıkar.

Devlet Planlama Teşkilâtı'nın İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında'da kültürel dokümantasyon konusuna yer verilmiş ancak bu konuda devletin kültür politikasının belirlenmesi ve bu hizmetin şekillendirilmesi hükümet programlarına bırakılmış. Konuyla ilgili ve Sayın Fikret Ar'ın arşiv hizmetleri konusundaki raporunda yer alan bir paragrafı aynen aktarmak istiyorum.

«Türkiye'nin Bilim ve İdari hayatında teşekkül eden dokümanlarla, kademeli olarak gelişecek bir program dahilinde yabancı dillerden tercüme edilerek zenginleştirilecek bir (Devlet Dokümantasyon Merkezi)'nin kurulması, birikmiş bilgilerden, akademik, idari ve iş çevremizin yararlanması bakımından büyük önem taşımaktadır.» (1) deniyor... Plânda ayrıca, «TU-BITAK» adı ile bildiğimiz «Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu» tarafından kurulacak (ki kuruldu), «Bilimsel ve Teknik Dokümantasyon Merkezi» ile «Türkiye İktisadî ve Sosyal Araştırma Kurumu»nun özellikle Türkiye ve yabancı ülkelerdeki ilmi tebliğleri, araştırma ve neticelerini, her türlü bibliyografyayı toplayarak bu bilgileri bilim adamlarının istifadesine sunmak maksadı ile bir «Dokümantasyon Merkezi» tanımlanıyor...

Ancak her üçünü de, hem gaye bakımından hemde hizmetin millî anlamda geniş kitlelere hitap gücü, kültürel yapımızı, milletler arası ortamda temsil fonksiyonu açısından yetersiz görüyoruz. (Bu konuya biraz sonra tekrar döneceğim).

Şimdi müsaade ederseniz Millî Dokümantasyon Merkezi ihtiyacını ortaya koyması bakımından «Kütüphane-kitap ve ihsan ilişkileri ile, doküman veya literatürün doğuşundan günümüze kadar geçirdiği evrelerl biraz irdelemek istiyorum. (Kitap-Kütüphane ve insan). Ayrıca kitap doküman ve ya bölgenin tür ve konu ya da hacim bakımından evrimine gözatalım.

A) Kitap Kütüphane ve İnsan İlişkileri :

Kitap, kütüphane ve insan ilişkisi yazının icadı ile başlar. Kitabeler (Taş yazı, kabartma ve sair türleri, papirüs ve hayvan derilerine yazılan el-yazmaları şeklinde doğmuş olan yazılı bilgi birikimi, kâğıdın icadı ile daha da yaygınlaşır. Bilgi birikiminden gaye «bilineni veya bir insanın kafasındaki bilgileri toplum içinde bireylere yayma ve nesilden nesile aktarma.» olduğuna göre, bilgi ihtiva eden el yazması türü kültür ve bilgi malzemesi-

(1) Ar, Fikret A : Arşivlerin Organizasyonu Hakkında Araştırma Raporu Ankara, TODAİE 1971, Teksir.

rin bu gaye ile korunması, kontrol altına alınması ve gelecek kuşaklara aktarılacak amacı ile bir çatı altında, belli bir düzende saklanması fikri doğar. «Kütüphane» böylece var olmuştur artık. Ancak, «Kütüphane» fikrinin «Arşiv» fikrinden daha sonra olduğunu gösterir tarihî izlerde mevcut. «Uygur Türkleri»nde, Babil'de, Asurlular'da ve Eski Yunanistan'da arşivlerin mevcut olduğunu görüyoruz. Arşivlerin bünyesinde kitap da var. Malzeme türüne baktığımızda ise bunlar kuruluş gayesi ile ilgili özellikler arz ediyor. Zira, ilk çağların «Arşiv» ya da «Kütüphane»si devlet adamlarının, Aristokrat sınıfının veya âlimlerin hizmetinde ve onların emrinde. Daha sonra «Okul» sistemi ile eğitimin başlaması neticesi, eğitim çağındaki insan faktörü de yararlananlar arasına katılmış oluyor. Bu faktörler gözönünde tutularak bakılırsa, «Arşiv», ya da «Kütüphane» malzemesinin türü de : «Devlet adamı ile âlimlerin ya da tanınmış kişilerin mektupları, özel notları, hatıraları, ya da el yazması; tek nüsha yazma eserlerle benzeri evrak ve vesaik» şeklinde tanımlanan türde; az ve kontrolü kolay olan «kültürel malzeme» olarak karşımıza çıkıyor. İşte böylece doğan kültür ve bilgi malzemesinin korunması, nesilden nesile aktarılması gayesi ile doğan kütüphane ve bürolarda korunmaya alınan kitap ile insan arasındaki ilişki, öğrenme ve bilme arzusunun tatmini için kaçınılmaz olur. Matbaanın icadına kadar (kütüphane, kitap ve insan ilişkileri klâsik anlamda ve dar bir çerçevede vardı ve devam eder. Ancak matbaanın icadı ile çeşitlenmeye başlayan basım veya baskı tekniği ile birlikte kültürel malzeme türleri de çoğalır ve ciğ gibi büyümeye başlar. Artık, «Arşiv» ve «Kütüphane» kavramları da bünyesinde kontrol altına alınan kültürel belge ve malzemenin karakterine göre şekillenir ve ayrı ayrı müesseseler halinde, kendi hizmet alanlarında faaliyet gösteren ayrı kurum ve kuruluşlar olarak var olurlar. Kütüphaneler verecekleri hizmetin karakterine göre türlerine ayrılmaya başlar : (Halk kütüphaneleri, devlet kütüphaneleri, devlet kurum ve kuruluşlarının hizmet fonksiyonunda ihtiyaç duyulan konulu ya da ihtisas kütüphaneleri, çocuk kütüphaneleri ve okul kütüphaneleri) gibi kütüphane türleri doğar. Ama, giderek çoğalan kültürel malzeme türleri karşısında, bu saydığımız kütüphane türleri de ihtiyaca cevap veremez hale geldiği gibi, kültürel malzemenin kontrol altına alınması ve istenen düzeyde hizmet verebilme gücü bakımından da yetersiz kalıyor. Bu zorlamalar sonucu devletlerin veya milletlerin bünyesinde «Millî Kütüphane» fikri doğurur. Gaye; matbaadan çıkan ne varsa derlensin, kontrol altına alınsın ve hizmete sunulsun. «Millî Kütüphane»ler bir milletin Millî Kültürü, tarihi ve benzeri kültürel yapısına ışık tutan, milletlerarası alanda tanıtılmasını da sağlayan müesseseler olarak da bilinirler.

Ne var ki, kültürel alanda meydana gelen modern hizmet anlayışı insanlığa, ilim çevrelerine ve devlet yönetimine kültürel alanda hizmet ver-

me teknikleri giderek pratikleşmekte ve zaman tasarrufu ile birlikte derli toplu bilgi birikimini, işlenmiş bilgi potansiyelini artırıcı tedbirleri de kamçulamaktadır.

Diğer taraftan kültürel malzeme türleri çığ gibi büyümekte ve insan gücü ile kontrol altına alınamaz boyutlara ulaşmaktadır. Yirmibeş-otuz yıl kadar önce («kitap», «dergi», «gazete», «resmi yayınlar», «sürelî yayınlar» vesaire) diye tanımlamaya çalıştığımız kültürel malzeme türleri adlarını dahi sayamayacağımız kadar çoğalmış ve çoğalmaktadır. Türlerin böylesine çoğalmasını kamçıl原因 faktörleri sıralamaya çalışalım; o zaman kültürel malzeme türlerinin ne denli çok ve karmaşık olduğunu daha açık bir biçimde görürüz.

Dünyada veya bir ülke içinde kültürel malzeme türlerinin çoğalmasını kamçıl原因 faktörler :

1 — Kâğıdın icadı,

2 — Matbaanın icadı,

3 — Filozofik çağın, yeni, filozofizmin kamçıl原因 müsbet bilimlerde ve teknolojik alanda buluşlar, icadlara ve araştırmalara yönelme çabaları; bilinmeyen ama varolduğu hissedilen tabiat nimetlerinin insanlığın hizmetine sunulması tutkusu, çabaları...

4 — Bilim, eğitim ve kültür alanında meydana gelen yenilik hareketleri (Rönesans) ve (Reform) gibi,

5 — Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının sonucu, meydana gelen siyasal ve sosyal çalkantılar, milliyetçilik ve özgürlük kavgaları, çıkar çatışmaları, bölgesel, sosyal ve siyasal paktlaşma hareketleri; ikili ve çok yönlü ittifaklar : (Doğu Bloku, Batı Bloku, Bloksuzlar...) ile (Avrupa Ülkeleri, Balkan Ülkeleri, Akdeniz Ülkeleri, Ortadoğu Ülkeleri, Uzak Doğu Ülkeleri) ve ayrıca; (Kalkınmış Ülkeler, Geri Kalmış Ülkeler ve Kalkınmakta Olan Ülkeler) gibi paktlaşma ve gruplaşma hareketleri sonucu doğan faaliyetler,

6 — Milletlerarası platformda, milletlerin ve insanlığın hizmetinde elbirliği edip gücünü sağlama amacı ile meydana getirilen konseyler, milletlerarası kurum ve kuruluşlar : (UNESCO, OECD, FAO, AET) gibi kuruluşların faaliyetleri,

7 — Bilim ve eğitim sahasında çağdaşlaşma hareketlerinin sonuçları,

8 — Dünyada ve ülkelerde, milletlerarası faaliyetlerin ve devlet hizmetlerinin plân esasına dayandırılması; plânlı kalkınma fikrinin meydana getirdiği müessese ve kurumların faaliyetleri sonucu,

9 — XX. yüzyılın ikinci yarısında iyice belirgin bir biçimde ortaya çıkan, «kültürel» alanda kendini kabul ettirme ve üstünlük sağlamak arzusu,

milletlerin iç bünyesinde olduğu gibi milletlerarası faaliyetlerinde de, yayın ve kültürel belge türünde çoğalmayı etkiler hale gelmiştir.

10 — Tüm dünya toplumlarında, fertlerin doymak bilmeyen öğrenme, bilme tutkusu da, kültürel malzeme ve belge türlerinde çoğalma ve çeşitlenmeyi kamçılayan bir faktör halini almıştır. Öylesine büyük bir tutku ki, yüz yıl öncesinin, ne verirsiniz onunla yetinen insanını bu gün görmek mümkün değil. Soruyor, öğrenmek, görmek, duymak ve anlamak uğruna durmadan istiyor, daha detaylı istiyor, daha çok istiyor «neden, niçin ve nasıl» diyerek öğrendiklerini ilmi değerinde bir temele, bir sebebe bağlamaya çalışıyor. Okumak, görmek, gezmek ve bilmek arzusu, haliyle kültürel dokümanın tür bakımından çoğalmasını kamçılayan bir faktör olup çıkıyor karşımıza.

Bütün bu yukarıda saymaya çalıştığımız faktörler, dünyada ve ülkelerde kültürel malzeme türlerinin çığ gibi çoğalmasını kamçılar. Yani yukarıda saydığımız olaylar ile meydana gelen kurum ve kuruluşların faaliyetleri neticesi doğan literatür, belge ve malzeme türleri akıl almaz boyutlara ulaşır ve çığ gibi çoğalır. Çoğalan bu kültürel malzeme türlerini kontrol altına alma, tasnif etme ve muhafazasını sağlama işi belki bir çatı altında mümkündür. Yani Millî Kütüphanelerin bina ve lokal ihtiyacını ek bina ve depo sistemleri ile karşılayabilirsiniz. Ancak, Devlet hizmetinde yönetime, bilimin çevrelerinde ilim adamlarına ve gerçek kişilerin araştırma hizmetlerine cevap verme söz konusu olunca çok yönlü problemler birbirini takip ediyor. Hizmet verme konusuna da artık çok yönlü bir faaliyet olarak bakmak mecburiyetindediniz. Eskiden olduğu gibi «Derleme», «kontrol altına alma», «depolama», «tasnif etme» ve «yerinde, aynı çatı altında hizmete sunma» anlayışı artık tarihe karıştı. Yurt içinde ve milletlerarası alanda kültürel malzemeyi izleme, derleme, kontrol altına alma ve gene yurt içinde ve milletlerarası alanda, zaman faktöründe tasarruf sağlayıcı tedbirlerle, yeni, en kısa zamanda pratik bir biçimde tanıtma, hizmet verme ve kültürel haberleşme yoluyla kültürel gelişmelere ışık tutma mecburiyeti kaçınılmaz hale gelmiştir artık.

Bütün bu faktörlerin, karmaşık hale getirdiği Millî Kütüphanelerin hizmet fonksiyonlarını yok olmaktan kurtarıp, etkili ve derli toplu hizmet verme imkânına kavuşturma arzusu, son on-onbeş yıldan beri, dünya milletlerinin bu alandaki otoritelerini ve UNESCO'yu çözüm aramaya, bulmaya zorlamış, düzenlenen seri konferanslar, seminerler, sempozyumlar, kollok-yumlar neticesinde : «Millî Kütüphanelerin iş kapasitesi ile hizmet fonksiyonunu paylaşacak bir müessesenin, bu hizmet alanında devreye sokulmasının kaçınılmaz olduğu ortaya konulmuş. «Millî Arşiv, Millî Kütüphane, Millî Dokümantasyon Merkezi» parolası kültürel hizmet alanına, bu arayış-

lar sonunda kendini kabul ettirmiş bir paroladır. Millî Arşiv İdaresi ile Millî Kütüphane İdaresi arasında, onların hizmet fonksiyonunu artırıcı, kültürel hizmet bütünlüğü içerisinde birbirleri ile uyumlu ve koordineli bir biçimde bir milletin millî kültürü ve tarihinin kaynaklarını yurt içinde ve yurt dışında derleme, tanıtmaya, temsil etme ve kısacası bu alanda çağımızın modern ve pratik hizmet anlayışını benimseyerek, faaliyetlerini yönlendirici bir görev yükleneneği için, bu müesseseye bütün milletler bir «kurtarıcı» gözü ile bakmaktadır. Gelişmiş veya kalkınmakta olan ülkelerden tutunuzda, dünyanın en fakir on iki ülkesinden birisi olan Malezya gibi küçücük ülkelere kadar her millete benimsenmiş bir kurum olarak önem verilmekte ve kurulmakta.

Ayrıca, UNESCO'nun 8 yıldan beri üzerinde çalışıp neticelendirerek dünya milletlerine tavsiye ettiği bu «Millî Dokümantasyon Merkezi Projesi»nin gerçekleştirilebilmesi içinde, gene UNESCO tarafından isteyen milletlere burs tahsis edilerek eleman yetiştirilmekte ve bu hizmet alanının sağlıklı bir şekilde belirlenebilmesi için de teknik ve pratik etüd programları, seminerleri uygulanmaktadır.

«Millî Dokümantasyon Merkezi» ihtiyacının ne derece kaçınılmaz hale geldiğini ortaya koyabilmek için, bu merkezin hizmet alanında vereceği hizmet türlerine göz atmamız lâzım.

Millî dokümantasyon merkezlerinin hizmet alanı ve hizmet türleri :

Yukarıda «Doküman» ve Dokümantasyon kavramlarını tarif ederken, doküman için : Kitaptan tek yaprak halinde belge ve evraka kadar bütün kültürel malzemeye «Doküman», dokümantasyon içinse; «Dokümantasyon, dokümanı, yazanın kaleminden çıktığı andan okuyucu veya kullananın dimağına gidinceye kadar takip eder» demiştik. Şimdi, «Millî Dokümantasyon Merkezi» hizmet alanını ve vereceği hizmet türlerini belirlemek daha da kolaylaşıyor sanırım. Diyebiliriz ki «Dokümantasyon Merkezi» kitaptan evraka kadar uzanan çok yaygın türdeki kültürel malzemeyi yazanın kaleminden çıktığı andan okuyucunun dimağına gidinceye kadar aldığı yolda ve her kademedede onu izleyecek, kütüphanecilik hizmet tekniklerinin süzgecinden geçirecek, malzemeyi bir takım işlemlere tabi tutacak; yerine göre işlenmiş bilgi elde ederek bir «bilgi bankası» olma niteliğinde hizmete hazır hale geçecektir. Hizmet vereceği saha ise, çok geniş ve değişik yapıya sahip bir saha. Devlet hizmetinde yönetime hazır ve derlenmiş bilgi sunma şeklinde tecelli edebileceği gibi, yurt içinde ve yurt dışında, ilim çevrelerinin ve gerçek kişilerin araştırma ve müracaat taleplerini karşılama şeklinde ortaya çıkacaktır. Eskiden, okuyucu kim olursa olsun, (tüzel kişiliği haiz bir kuruluş ya da gerçek kişi olarak müracaat eden) kütüpha-

ne veya bu tür kurumların çatısı altında, bizzat başvurarak talebini iletir hizmet isterdi. Ama şimdi «kültürel haberleşme» şeklinde ve uzaktan uzağa da bu tür istekler ortaya çıkmaktadır. Yurt içinde kurumlararası yazışma ile bilgi temini, milletlearrası alanda gene kültürel haberleşme (Kültürel Enformasyon) şeklinde, çok sık karşınıza çıkabiliyor. Bu tür hizmetleri, millî kütüphanelerin, tek çatı altında yönlendirme ve yerine getirmeleri oldukça güç bir iş. Hem bizzat başvuran kitlelere hizmet vereceksiniz, hemde, «Kültürel Enformasyon» şeklinde, yurt içinde ve yurt dışında hizmet vereceksiniz. Haliyle çoğalan ve çok çeşitli alanlarda belliren kültürel hizmet faaliyetleri tek kuruma yüklenince de, o kurum, bu çok yönlü ve hacimli hizmet karşısında boğuluyor, görevini yapamaz hale geliyor ve gerek hizmet fonksiyonu da yitirebiliyor.

«Dokümantasyon Merkezi»nin hizmet türleri :

Dünyada ve yurt içinde dokümanı (kültürel malzeme) takip edecek, gerekli gördüğü malzemeyi derleyecek, kontrol altına alacak, bunları kütüphanecilik ve dokümantasyon işlemlerinin tekniğine göre değerlendirecek tanıtma dokümanlarını meydana getirecek. «Tanıtma Dokümanları» ise bizde olduğu gibi sadece «Millî Bibliyografya», «Makaleler Bibliyografyası», «Devlet Yayınları» veya «Resmi Yayınlar Bibliyografyası»ndan ibaret değil... Bugün dünya milletleri bu sistemi çoktan aşmış, konulu indeksler, kataloğlar, repertuarlar, tanıtma endikatörleri ile, kültürel malzemeyi en kısa zamanda ihtiyaç sahibinin hizmetine sunma yoluna girmiş. Hemen hemen her konuda bibliyografya ve katalog türlerinin hazırlanması, onlu tasnif sisteminin başlangıcında, 0'dan 9'a kadar ana başlıklarla verilen konularda bibliyografya türlerinin meydana getirilmesi kaçınılmaz bir mecburiyet arz eder «kütüphanecilik hizmeti» haline gelmiş durumdadır. Kaldı ki, dünya milletleri disiplinler sistemle ana konuları bile kendi branşlarına göre ayırarak «analitik bibliyografya» sistemini gayet sağlıklı bir şekilde hazırlamakta ve istenildiğinde hizmete sunabilmektedir.

Hizmet türlerine bir başka açıdan da bakabiliriz. Yukarıda saydığımız dokümantasyon işleminin mahsulü bibliyografya türlerini sadece «kitap, gazete, dergi veya aylık, yıllık kültürel malzeme için düşünmemeliyiz. Müzeoloji ve arkeoloji malzemesi kültürel mirasımızdan tutunda, sinema, müzik, güzel sanatlar, radyo-televizyon, basın-yayın yoluyla türeyen kültürel malzemeyi de içine alan bir faaliyet olarak görmek gerekiyor. Konferans, sempozyum, kolokyum, seminer ve benzeri faaliyetlerin sonuç raporları, bilimsel araştırmalar, doktora tezleri gibi basılı yada teksir halindeki kültürel malzeme türleri ile sözlük, ansiklopedi ve ve terminoloji türü, müracaat eseri türündeki malzeme de akıldan çıkarılmamalı.

İşte bütün bu saydığımız kültürel malzemenin kontrol altına alınabilmesi, Millî Kütüphanelerin çatısı altında mümkün olabilir. Bilemediniz, hizmet binalarına ek depo veya blok inşaatı ile bu probleminizi halledebilirsiniz. Ama hizmet sadece bu değil. Yukarıda vermeye çalıştığımız çok geniş hacimli ve çok yönlü kültürel dokümantasyon hizmetleri de «Millî Kütüphanelere» yüklenince «bu müessese fonksiyonunu yitirip böylesine çok yönlü hizmetin altında boğuluyor.» Dünya milletleri ve UNESCO'nun düşüncesi bu. Bu düşünceden hareketle, plânlanmış, programlanmış bir kuruluş olarak ortaya çıkmış bir hizmet biriminin devreye sokulması da kaçınılmaz hale geliyor.

Millî Arşiv, Millî Kütüphane ve Millî Dokümantasyon Merkezi üçlüsünün var olduğunu, yeni kurulup hizmete sokulmuş bir «Millî Dokümantasyon Merkezi»nin varlığını düşünürsek, bu taktirde üç tamamlayıcı hizmet alanı daha doğmaktadır. Bunlar (Bibliothéconomie = «Kütüphaneler İdare ve Organizasyonu Ünitesi», «Kültürel Enformasyon Ünitesi» ve «Dokümantasyon Merkezi Araştırma Planlama ve Teknik Hizmetler Ünitesi». Bu üç hizmet ünitesi «Millî Dokümantasyon Merkezi»nin hem bel kemiğini teşkil eder, hem tamamlayıcı hizmet ünitesi olarak ihtiyaç duyulur mahiyette birer hizmet üniteleridir. Bu, temel ve tamamlayıcı hizmet üniteleri sayesinde «Millî Dokümantasyon Merkezi ile Arşiv ve Millî Kütüphane İdaresi arasında koordineli bir biçimde çalışma düzeni sağlanır. Yurt dışında Türk tarih ve kültürü ile ilgili dokümanın kontrol ve derlenmesi sağlanır. Devlet hizmetinde idareye işlenmiş bilgi ve doküman temin edilir. Yurt içinde ve yurt dışında, ilim çevreleri ile gerçek kişilerin talepleri kolayca, sağlıklı ve modern bir şekilde karşılanabilir hale gelir.

Yazımın son bölümünde kısaca değindiğim «Bibliothéconomie = Kütüphaneler İdare ve Organizasyonu», Information Culturelle = Kültürel Enformasyon», «Information Informatique = Bilgi İşlem Merkezi» ve «Service des Etudes, des Planifications et des Recherches Techniques du Centre de la Documentation = Dokümantasyon Merkezi Araştırma Planlama ve Teknik Hizmetler Ünitesi» konuları ile Fransa Dokümantasyon Merkezinin hizmetlerinden örnek olsun diye derlediğim bazı notlarımı, fırsat verilebildiği taktirde gelecek sayımızda işlemeye çalışacağım. Ayrıca Millî Kütüphane Millî Arşiv ve Millî Dokümantasyon Merkezi arasında hizmet açısından Koordinasyon sağlanması gereği, bu kuruluşların bina özellikleri, hizmette kullanılan teknik ekipman türlerini, personel eğitim ve istihdamı konularında da edindiğimiz bilgi ve yaptığımız etüdleri vermeye çalışacağız.

Kaynak Eserler :

1 — Direction des Archives de France, Association des Archivistes Français : Manuel d'Archivistique Paris Imprimerie Nationale 1970.

2 — BEAUDIQUEZ, Marcelle : Les Services bibliographique dans le monde 1970 - 1974, Paris UNESCO 1977.

3 — Répertoire des services de documentatation, de bibliotheque et d'archives d'Afrique. 2e édition par Dominique zidoumbe, rev. et augm. par Eric de Grolier. (Print. in France UNESCO 1977).

4 — Manuel des échanges internationaux de publication 4-e édition, préparé sous la direction de Frans Vanwijngaerden. UNESCO (1977 Belgique)

5 — La Planification des infrestructures nationales de documentatation, de bibliotheque et d'archives, Esquisse d'une politique générale par J. H. d'Olier et B. Delmas. Paris UNESCO 1974.

6 — Manuel de la conférence générale. Ed. 1981 (rev.) comprenant les textes et amendement edoptés par la conférence générale lors de se 21e session (Belgrade, 1981) Paris UNESCO 1981.

8 — Centre de Documentation Française. La Documentation Française Paris (L'A ence Urbepress 1982)

9 — Etude de Faiseibilité d'une base de données consacrée aux sources d'histoire nationale conservées dans des peys étrangers, Rapport finale de programme général d'information et UNISIST. Paris.

10 — Pour un centre d'étude, de recherche et de documentetion sur le développement culturel. Version revue et aucmentée sur la base de nouvelles expériences. Paris, UNESCO (1982). «Développement Culturel, Dossier Documentaire no. 13»

11 — Deuxieme Consultation delexperte sur le programme RAMP (RAMP TT). Berlin-Ouest, 9-11 juin 1982. Rapport final. Paris, UNESCO, 1982.